

D

1915 okt. 8

Lavotta János miniszteri tanácsosnak, a Földművelésügyi Minisztérium zsolnai felvidéki kirendeltsége vezetőjének gr. Tisza István miniszterelnökhöz benyújtott szakvéleménye a Slovenský denníknek a cseh–szlovák nyelvkérdés tárgyában közölt írásáról, 1 melléklettel

Ref. Zsinati Levéltár, Tisza-iratok 12:10a/2/30
(Gévelt iratmásolat)

Nagyméltóságú Miniszter[elnök] Úr!

Az igazságügyi Miniszter Úr Ő Excellentiájának folyó évi szeptember hó 20-án szóbelileg adott rendelkezése alapján a cseh-tót nyelvkérdés ügyében a következőket van szerencsém tisztelettel jelenteni:

Az olvasott cikkek közül egyiket (lappéldány és fordítással) mellékelve bátorodom Nagyméltóságod rendelkezésére bocsátani. Ezen cikk a Szlovenszky Dennikben jelent meg, és kapcsolatos a Szlovenszky Pohlady és ugyancsak a Dennik egy-egy további cikkével. Reám ezen cikkek időközi megjelenése és az eszmének hírlapi ébrentartása határozott tendenciával bíró akciónak látszott, annyival inkább, mert ugyanezen időtartam alatt (2–3 hónap) a Tyzdennik is egypár szövegekőzi megjegyzéssel kizárta az említett lapokban folytatott tárgyalást.

Minden felhasználható eszközzel törekedtem ezen cikkeket beszerezni, de a Dennik tisztelettel csatolt cikkén kívül a többiek beszerzése sajnos nem sikerült, amennyiben a jelzett lapok kiadóhivatalában, Vodicska miniszteri titkár úr útján a sajtóirodában, a turócszentmártoni tót kaszinóban nem tudtam a július, augusztus és szeptember[i] számokat megkapni.

Azt gondolom, a bemutatott cikk — főként a sorok között hagyott eszme — elég alapot nyújt arra, hogy a cél nem annyira ártatlan, mint ahogy azt feltüntetni törekszik. S ezt bizonyítja, hogy ezen cikkek nyomán a turóci szájaskodók máris megmondották, hogy az eszme terjedés[é]t — sajnos immár csekély erejükből telhetőleg — megakadályozzák.

Tiszteletteljesen bátorodom Excellenciádat kérni, hogy ezen legjobb akaratom és törekvésem dacára hiányos és a kérdést csak kis részben megvilágított jelentésemet kegyesen tudomásul venni méltóztassék.

Legmélyebb tiszt. stb.

Lavotta s. k.

Melléklet:

1915 szept. 11

A Slovenský denník cikke a cseh–szlovák egységtörekvések és a szlovák nyelv tárgyában¹

Ref. Zsinati Levéltár, Tisza-iratok 12:10a/2/31
(Gévelt fordítás)

A cseh-tót kölcsönösségnek legtöbbet ártott eddig ezen ügy hiányos megvilágítása s a kétértelműség. Nálunk s Csehországban egyaránt azt gondolták, hogy a kölcsönösség okvetlenül megköveteli a tótok elcsehesítését, a tót nyelv helyettesítését (pótlását) a csehhez s a tótok visszatérését a cseh irodalmi nyelv közös ölébe. Ezen félreértésért hibásak vagyunk mi is, kik e téren legtöbbet dolgo-

¹ Az írás eredeti címe: *K otázke spisovného jazyka* — Az irodalmi nyelv kérdéséhez. — Slovenský denník 1915. szept. 11. sz. 1. l.